

PROTEGIR NO ÉS PROHIBIR

Pilar Martínez, advocada

El recent canvi de Govern ha deparat l'ocasió de cridar l'atenció sobre una sèrie d'assumptes pendents en matèria ambiental, la resolució recau en un nou equip comandat per la ministra per a la Transició Ecològica, Teresa Ribera Rodríguez. Aquest Ministeri ens ofereix l'oportunitat de demanar i proposar solucions innovadores per a les velles qüestions sense resoldre en matèria mediambiental. Per exemple, una gestió raonable dels espais naturals i de la Xarxa Natura 2000, que harmonitzi i protegeixi equilibradament els diversos interessos.

Com advocada he advertit de les gravíssimes conseqüències que comporta la deficitària aplicació de la directiva europea Hàbitats. Recordem que el 2015 la Comissió Europea va obrir un expedient d'infracció a Espanya pel seu retard en l'elaboració dels plans de gestió de Xarxa Natura 2000. D'altra banda, són múltiples les sentències del Tribunal Suprem i d'altres tribunals que han assenyalat dèficits, mancances i il·legalitats en moltes de les normes de desenvolupament mediambiental.

La filosofia i política de la protecció natural haurien d'englobar també, com a element complementari i no oposat a la conservació, el dret al desenvolupament socioeconòmic del món rural, a la utilització racional dels recursos naturals i a la compensació per les restriccions de drets que aquestes normes suposen. És des d'aquesta visió com s'ha d'afrontar la normativa de desenvolupament dels plans d'ús i gestió i de declaració d'espais. No obstant això, això no es produeix. En la seva major part són mera retòrica, sense planificació de cap tipus i sense dotació econòmica, excepte el repartiment de subvencions entre els ecologistes. També ens trobem amb documents, com el demolidor informe especial del Tribunal de Comptes Europeu de 2017, que va deixar en evidència que la gestió a Espanya no era "prou bona", en no avaluar correctament els projectes, a més de no haver-se donat un ús adequat als fons comunitaris.

Si aconseguim harmonitzar la protecció amb el desenvolupament d'activitats rendibles en el medi natural contribuirem a posar fre a la despoblació i a motivar la gent jove i formada a "emprendre" també a la zona rural. La implantació de les noves tecnologies i la millora dels mitjans de comunicació, que no ha de ser incompatible amb la protecció, permeten desenvolupar activitats en aquestes àrees, desterrant la vella xacra de l'aïllament que va empènyer a diferents generacions i, encara als joves, a la fugida cap a la ciutat a la recerca d'oportunitats. Fixem-nos en el cas d'Astúries, paradigma de la protecció, amb el seu lema "paradis

natural", on la diàspora de la joventut és cada vegada més gran, arribant a aconseguir un 40 per cent la caiguda de població jove.

Moltes comunitats autònomes, constretes per l'Executiu central, van fer els deures, aprovant els plans de gestió i ús de Xarxa Natura de forma precipitada i negligent, donant llum verda a documents mancats d'estudis i anàlisi tècnica-científics rigorosos; sense dotacions econòmiques per compensar els afectats per fèrries figures de protecció, que vulneraven els seus drets, quan no tallaven fins a fer insostenibles, les seves fonts d'ingressos. La situació és més sagnant si es té en compte que Espanya és el país que més aporta a la Xarxa Natura, representant gairebé una tercera part de la superfície total del territori. Xifres de tal magnitud haurien de convertir aquesta en una qüestió de primeríssim ordre. Res més lluny de la realitat fins ara.

Saber com es troba avui dia la implantació de Xarxa Natura 2000 a Espanya constitueix una incògnita. L'últim informe de l'antic MAPAMA sobre compliment d'Hàbitats només abasta fins al 2012. El nou hauria de conèixer-se en 2018. Veurem el canvi polític no es tradueix en demores.

Som conscients que en aquestes primeres setmanes de treball el nou equip ministerial mantindrà trobades amb múltiples col·lectius, entre d'altres, els grups ecologistes, que buscaran, per exemple, enterrar el projecte del ATC a Villar de Cañas, per la qual cosa s'ha utilitzat la injustificada ampliació de l'espai protegit de la *Laguna de EL HITO* (Conca), amb l'únic propòsit de paralitzar el magatzem nuclear.

Demanem a aquest nou Executiu que opti per escoltar els titulars de drets i interessos afectats per aquestes normes i també per analitzar propostes que defensen una forma de gestió dels espais i figures de protecció allunyada del sistema de la prohibició; solucions incentivadores que atreguin saba nova al medi rural i reconguin el mèrit d'aquells que, amb el seu esforç, han conservat alguns dels entorns que ara diem protegir. Davant del proteccionisme generalitzat i sense anàlisi, demanem una gestió ambiental seriosa i que preservi el medi ambient sense sacrificar les necessitats i drets fonamentals dels habitants del món rural als quals, no ho oblidem, també empara la llei.

Tenim una magnífica oportunitat per començar de nou i per demostrar que, en efecte, és factible un canvi de rumb.